

Anul universitar 2025-2026[illegible]

3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)		2
3.5.5. Examinări		2
3.5.6. Alte activități		2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)	40	
3.8. Total ore pe semestru (număr ECTS x 25 de ore)	100	
3.9. Numărul de credite	4	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Platforma MsTeams a UBB
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului/ proiectului	Sală de curs dotată cu aparatură de videoproiecție

6. Competențe

6.1 Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	C1. Regăsirea informației referitoare la disciplina propusă în literatura de specialitate. C2 Identificarea și contextualizarea surselor istorice relevante pentru domeniu C3. Stabilirea faptelor istorice relevante pe baza surselor și a istoriografiei. C4. Prezentarea orală și scrisă, în limba română a cunoștințelor de specialitate referitoare la această disciplină. C5 Utilizare la un nivel de bază a metodelor specifice a cercetării istorice
Competențe transversale	C1. Îndeplinirea riguroasă și responsabilă, în condiții de eficiență și eficacitate, a sarcinilor profesionale, cu respectarea principiilor eticii activității științifice C2. Aplicarea riguroasă a regulilor de citare și respingerea plagiatului C3. Raportarea critică la un text

6.2 Rezultatele învățării

<i>Cunoștințe</i>	Studentul cunoaște procesele și evenimentele istorice majore, izvoarele istorice primare edite și a fondurilor de arhivă și bibliotecă în care acestea pot fi cunoscute și confruntate cu diverse puncte de vedere din istoriografie. • Studentul cunoaște cauzele și consecințele evenimentelor și proceselor istorice referitoare la Transilvania în perioada medievală, realitatea dintre organizarea politică, socială, ecleziastică, viața economică a provinciei. • Studentul cunoaște evoluția problematicilor din istoriografia românească și a culturilor proxime privitoare la istoria medievală a Transilvaniei. • Studentul cunoaște principalele metode de înțelegere și analiză a izvoarelor istorice primare referitoare la Transilvania în Evul Mediu. • Studentul cunoaște direcțiile principale de cercetare istorică cu privire la Transilvania în Evul Mediu.
<i>Aptitudini</i>	Studentul este capabil să aplice conceptele și metodele de cercetare istorică pentru analiza și explicarea proceselor și fenomenelor istorice medievale referitoare la Transilvania. • Studentul este capabil să identifice și să evalueze critic diversele puncte de vedere din istoriografia referitoare la Transilvania medievală. • Studentul este capabil să utilizeze metode clasice și moderne de cercetare istorică privind atât sursele istorice primare cât și literatura secundară, elaborând un concept istoriografic original, cu respectarea normelor eticii profesionale. • Studentul este capabil să descopere și să analizeze izvoare istorice primare în diverse fonduri arhivistice, să construiască noi interpretări istoriografice pe baza acestor surse inedite. • Studentul este capabil să își desfășoare activitatea atât independent, cât și în echipe, demonstrând abilități de colaborare și comunicare eficientă pentru descoperirea, analiza și elaborarea textelor istoriografice monografice, de sinteză sau studii de caz
<i>Responsabilități și autonomie</i>	Studentul are capacitatea de a lucra independent pentru cunoașterea și analiza izvoarelor istorice primare, confruntarea critică cu diverse interpretări istoriografice cu referire la istoria politică, socială, economică, ecleziastică sau culturală a Transilvaniei în Evul Mediu. • Studentul are capacitatea de a lucra independent descoperind noi surse istorice primare sau nuanțarea interpretărilor din literatura secundară privitoare la Transilvania medievală. • Studentul are capacitatea de a lucra independent în proiecte de cercetare interdisciplinară sau proiecte instituționale, îmbunătățind comunicarea și colaborarea, și respectând principiile eticii profesionale. • Studentul are capacitatea de a lucra independent descoperind stadiul de cunoaștere istorică referitoare la istoria medievală a Transilvaniei, să proiecteze noi direcții și subiecte de cercetare.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

<i>7.1. Obiectivul general al disciplinei</i>	Cursul de Istoria Transilvaniei în Evul Mediu are ca obiectiv major introducerea studenților de la specializarea Istorie în problematica generală a istoriei central-europene, în cunoașterea diferitelor surse istorice specifice studiului Evului Mediu regional și local. Astfel, considerăm, că prezentul curs oferă studenților oportunitatea de a cunoaște și înțelege ideile și conceptele fundamentale legate de istoriografia Transilvaniei în Evul Mediu.
<i>7.2. Obiectivele specifice</i>	• Stabilirea tipurilor de surse istorice care permit reconstituirea trecutului medieval al Transilvaniei • Familiarizarea cu principalele contribuții și direcții istoriografice configurate în abordarea istoriei Transilvaniei • Cunoașterea evenimentelor semnificative și a instituțiilor medievale ardelenice (laice și ecleziastice), precum și interpretarea genezei și evoluției acestor instituții

8. Conținuturi

8.1. AI, SI	Metode de predare	Observații
I TRANSILVANIA ÎN SECOLELE XI-XV: DESTINUL VOIEVODATULUI		statul (regatul) maghiar; gradualism; comitate; principat (Mercurius princeps Ultrasilvanus) și voievodat (Leustachius Voyvoda).
II. Noi oaspeți veniți în Transilvania; secui și sași.		secuii, rosturi militare, scaunele (sedes) secuiești; terra Siculorum, universitates; sașii, populații germanice, migrare, hospites. theutonicii, flandrenses, saxones, cornes SaxonumAndreanum (Bula de Aur a sașilor), Universitas Saxonum.
IV Invazia tătară din 1241-1242 și efectele ei.		mongoli, kagan, Temugin, lupta de la Kalka, bătălia de pe râul Sajo; distrugerile și viloențele tătarilor; Rogerius, Carmen Miserabilis.
V. Societatea transilvăneană în secolele XIII-XV: feudali, clerici și țărani.		bellatores, oratores. laboratores: cnezii. juzii și voievozii: țărani dependenti, nobilii și categoriile intermediare: oamenii liberi.
VI. Românii în fața noilor stăpâni - menținerea și apărarea unora dintre instituțiile românești.		vechimea românilor, mănăstiri ortodoxe, Anonymus, Țara Făgărașului (Terra Blacorum), districtele românilor din Banat, dările românilor, legea românească (ius valachicum)
VII. Adunările de „stări” ale Transilvaniei (congregationes, universitates) și rolul lor în secolele XIII-XIV		natio, adunări de stări; grupurile privilegiate; congregationes, universitates; solidarizare politică românească; excluderea elitelor românești și unio trium nationum.
VIII. Adunările cneziale și nobiliare (boierești) ale românilor din Transilvania		nobiles Valachi. cnezi boieriți, cnezi înnobilați, autonomii locale românești, libertăți
IX. Autonomia voievodatului Transilvaniei și orientarea lui spre statele românești în evul mediu.		autonomie, Gelou quidam Blacus, dux Transilvanus, regnum Transilvaniae, Ladislau Kan, relații economice și politice cu Țara Românească și Moldova
X. Transilvania în timpul cruciadei târzii: Iancu de Hunedoara și Matia Corvinul.		cruciadă târzie sau defensivă. Iancu românul. Matia . Athleta Christi, coaliție creștină, sistem comun de apărare; apărător al civilizației europene

XI. Târguri și orașe în Transilvania medievală		castra, civitates, centre miniere, meșteșugărești, comerciale; autonomia orașelor; patriciatul și liber profesioniștii; judele și consiliul orașenesc; intra și extra muros
XII. Viața religioasă în Transilvania medievală		ortodoxie, catolicism, episcopie, mitropolie, papalitate, convertire, misionarism, prozelitism, exarh, mănăstiri, lege românească
XIII. Cultură și societate în secolele XII-XVI		instituții și medii culturale; cultură scrisă și populară; arii culturale: cultura în limba latină și slavă; arhitectură și elemente arhitecturale; renașterea și umanismul; tiparul și instituțiile monastice
XIV. Voievodatul Transilvaniei în timpul crizei regatului Ungariei din prima jumătate a secolului XVI. Transilvania în a doua jumătate a secolului XVI. Transilvania în epoca lui Mihai Viteazul. Începuturile lumii moderne		: rivalități interne; partida baronilor: jacquerie: război țărănesc: tripartitul lui Werboczi; luptele de la Mohács; solidaritate etnică: principat autonom: reforma religioasă: discriminare; toleranța

Bibliografie:

I.A. Pop, *Istoria Transilvaniei medievale*, Syllabus/manual, Cluj-Napoca, 2002.

*** *Istoria Românilor*, vol. V-VI, Ed. Enciclopedică, București, 2002-2003.

I.A. Pop, *Istoria Transilvaniei medievale: de la etnogeneza românilor până la Mihai Viteazul*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 1997.

I.A. Pop, *Românii și maghiarii în secolele IX-XIV. Geneza statului medieval în Transilvania*, ediția a II-a, Cluj-Napoca, Editura Tribuna, 2003.

I.A. Pop, T. Năgler (coord.), *Istoria Transilvaniei, vol. I (până la 1541)*, ediția a II-a, revăzută și adăugită, Academia Română – Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2009.

I. A. Pop, Ioan Bolovan, *Istoria Transilvaniei*, ediția a doua revizuită și adăugită, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2016, 422 pag.

I.A. Pop, *Istoria României. Compendiu*, coordonator și coautor, alături de Ioan Bolovan, Institutul Cultural Român – Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2004, 809 p., 15 hărți (capitol: „Românii în secolele XIV-XVI: De la «republica creștină» la «restaurarea Daciei», p. 213-310).

M. Bărbulescu, Dennis Deletant, Keith Hitchins, Șerban Papacostea, Pompiliu Teodor, *Istoria României*, Ed. Enciclopedică, București, 1998, 616 p.

Pal Engel, *Regatul Sfântului Ștefan, Istoria Ungariei Medievale 895-1526*, Mega, 2011, 399 p.

Ș. Ștefănescu, C. Mureșanu, I.-A. Pop (coord.), *Istoria Românilor*, vol. IV, Ed. Enciclopedică, București, 2012.

Surse

DRH C. = *Documenta Romaniae Historica. C. Transilvania*. Vol. X-XVII. (1351-1390). Buc. 1977-2020.

DIR C = *Documente privind istoria României. C. Transilvania*. I-IV. /1075-1350/. [Buc.] 1951-1955.

Adrian Andrei Rusu, Ioan Aurel Pop, Ioan Drăgan, *Țara Hațegului în secolul al XV-lea (1402-1473)*, Cluj-Napoca 1989.

Ioan-Aurel Pop, coord., *Diplome maramureșene din secolele XVI-XVIII, provenite din colecția lui Ioan Mihalyi de Apșa*.

Ediția a II-a, revizuită, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2012.

CDTrans = *Codex Diplomaticus Transsilvaniae. Diplomata, epistolae et alia instrumenta litteraria res Transsylvanas illustrantia/ Erdélyi Okmánytár. Oklevelek, levelek és más írásos emlékek Erdély történetéhez*, vol. I-V, Budapest, 1997-2021.

UB = *Urkundenbuch zur Geschichte der Deutschen in Siebenbürgen*, Vol. I-VII, 1892-1991.

Izvoarele istoriei românilor = Fontes Historiae Daco-Romanorum, 15 vol, ed. Gheorghe POPA-LISSEANU (București, 1934-1939)

8.2. AT	<i>Metode de predare-învățare</i>	<i>Observații</i>
AT nr. 1 MODUL 1. Transilvania în secolele XI-XV: destinul voievodatului	Simularea unor situații privind modul de desfășurare al procesului de motivare și	Se va pune accentul pe implicarea activă a studenților în dezbateri și în rezolvarea studiilor de caz.

	comunicare, urmate de analiza efectelor anticipate. Rezolvarea unor studii de caz propuse de cadrul didactic și de către studenți.	Se vor utiliza tehnici specifice educației adulților pentru a valorifica expertiza practică a studenților în procesul educațional.
AT nr. 2 Unitatea I. Societatea transilvăneană în secolele XIII-XIV: feudali, clerici și țărani	Dezbateri pe baza unor studii de caz prezentate de cadrul didactic. Simularea unor situații decizionale și analiza efectelor anticipate ale deciziei. Rezolvarea unor studii de caz propuse de cadrul didactic și de către studenți.	Se va pune accentul pe implicarea activă a studenților în dezbateri și în rezolvarea studiilor de caz. Se vor utiliza tehnici specifice educației adulților pentru a valorifica expertiza practică a studenților în procesul educațional.
AT nr. 3 Modulul 2 Unitatea IV. Cultură și societate în secolele XII-XVI	Dezbateri pe baza unor studii de caz prezentate de cadrul didactic. Simularea unor situații decizionale și analiza efectelor anticipate ale deciziei. Rezolvarea unor studii de caz propuse de cadrul didactic și de către studenți.	Se va pune accentul pe implicarea activă a studenților în dezbateri și în rezolvarea studiilor de caz. Se vor utiliza tehnici specifice educației adulților pentru a valorifica expertiza practică a studenților în procesul educațional.
AT nr. 4 Modulul 2 Voievodatul Transilvaniei în timpul crizei regatului Ungariei din prima jumătate a secolului XVI	Dezbateri pe baza unor studii de caz prezentate de cadrul didactic. Simularea unor situații decizionale și analiza efectelor anticipate ale deciziei. Rezolvarea unor studii de caz propuse de cadrul didactic și de către studenți.	Se va pune accentul pe implicarea activă a studenților în dezbateri și în rezolvarea studiilor de caz. Se vor utiliza tehnici specifice educației adulților pentru a valorifica expertiza practică a studenților în procesul educațional.
Bibliografie: I.A. Pop, <i>Istoria Transilvaniei medievale</i> , Syllabus/manual, Cluj-Napoca, 2002. I.A. Pop, <i>Românii și maghiarii în secolele IX-XIV. Geneza statului medieval în Transilvania</i> , ediția a II-a, Cluj-Napoca, Editura Tribuna, 2003. I.A. Pop, T. Năgler (coord.), <i>Istoria Transilvaniei, vol. I (până la 1541)</i> , ediția a II-a, revăzută și adăugită, Academia Română – Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2009. M. Bărbulescu, Dennis Deletant, Keith Hitchins, Șerban Papacostea, Pompiliu Teodor, <i>Istoria României</i> , Ed. Enciclopedică, București, 1998, 616 p. Pal Engel, <i>Regatul Sfântului Ștefan, Istoria Ungariei Medievale 895-1526</i> , Mega, 2011, 399 p.		
8.3. TC	<i>Metode de transmitere a informației</i>	<i>Observații</i>

Lucrare de verificare 1: Cronica notarului Anonim: polemici istoriografice	Lucrare de verificare scrisă, înaintată la termen prin Platforma MsT: Problematizare, argumentare, sintetizare.	Termen de predare: 20.01.2026, nr. ore alocate realizării lucrării: 2,5.
Lucrare de verificare 2: Surse diplomatice – surse pentru istoria Transilvaniei	Lucrare de verificare scrisă, înaintată la termen prin Platforma MsT: Problematizare, argumentare, sintetizare.	Termen de predare: 20.01.2026, nr. ore alocate realizării lucrării: 2,5.
Lucrare de verificare 3: Nobilimea din Transilvania: statut propriu în Regatul Ungariei?	Lucrare de verificare scrisă, înaintată la termen prin Platforma MsT: Problematizare, argumentare, sintetizare.	Termen de predare: 20.01.2026., nr. ore alocate realizării lucrării: 2,5.
Lucrare de verificare 4: Mihai Viteazul și Transilvania	Lucrare de verificare scrisă, înaintată la termen prin Platforma MsT:	Termen de predare: 20.01.2026, nr. ore alocate realizării lucrării: 2,5.

Bibliografie:

I.A. Pop, *Istoria Transilvaniei medievale, Syllabus/manual, Cluj-Napoca, 2002.*

Pascu, Șt., *Transilvania în epoca Principatului. Timpul suzeranității turcești 1541-1691.* Cluj. 1948

Pascu, Șt., *Voievodatul Transilvaniei*, I-IV, Cluj-Napoca, 1971-1989.

Popa. R.. La începuturile Evului Mediu românesc. Țara Hațegului, **București, 1988**

Pop, I.A., *Romani și maghiari în secolele IX-XIV*, Cluj-Napoca, 1994.

Prodan, D., *Boieri și vecini în Țara Făgărașului în sec. XVI-XVU*, în Anuarul Institutului de Istorie Cluj, VI, 1963.

Spinéi, V., Migrația ungarilor în spațiul carpato-dunărean și contactele lor cu românii în secolele IX-X. *în Arheologia Moldovei, XIII, 1990.*

Vătășianu, V.. Studii de artă veche românească și universală, **București, 1987.**

8.4. AA	<i>Metode de predare-învățare</i>	<i>Observații</i>
<i>Bibliografie:</i>		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Această materie ce include curs întrunește toate calitățile în conformitate cu următoarele standarde:
- Registrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior (<http://www.rncis.ro>)
- Clasificarea Ocupațiilor din România (<http://www.mmuncii.ro/>)

10. Evaluare

Tip activitate	10.1. Criterii de evaluare	10.2. Metode de evaluare	10.3. Pondere din nota finală
10.4. AI, SI	- Capacitatea de a identifica și analiza surse bibliografice relevante pentru o temă data - Stabilirea și interpretarea faptelor istorice relevante pentru o temă data - Cunoașterea și respectarea normelor de	Examen scris	75%

	citare și de etică științifică - Prezentarea coerentă, orală și scrisă, a cunoștințelor folosind terminologia de specialitate		
10.5. TC / AA	Capacitatea de analiza și contextualiza un text din literatura de specialitate	Elaborarea unui eseu	25%
10.6. Standard minim de performanță Obținerea unui punctaj minim cumulat de 51% din punctajul maxim de 100%.			

11. Etichete ODT (Obiective de Dezvoltare Durabilă)

	<i>Nu se aplică</i>
---	---------------------

Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică."